

beekforel van nature voorkomt. De jonge zalmpjes en zeeforelletjes uit de Geul en haar zijbeken zijn afkomstig van de kunstmatige teelt en worden daar losgelaten ter vergrooing van den Salmoniden-rijkdom onzer rivieren.

Dr. H. C. REDEKE.

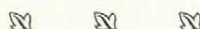

foto Jan P. Strijbos.

Winterzonnetje.

ALS HET WINTERT.

In den regel hebben wij zachte winters en dan nog liefst iederen winter een stuk of drie vorstperioden, afgewisseld met soms zeer zacht weer. Niet zelden bloeien op beschutte plekjes de sneeuwkllokjes reeds omtrent Nieuwjaar.

Juist die zachte winters leeren ons de beschutte plekken kennen. Zoolang het slechts één of twee graden Celsius vriest, vinden we ze gemakkelijk, want op beschutte plekken vriest het dan nog niet. Je kunt niet overal thermometers opstellen, maar enkele planten geven prettig betrouwbare aanwijzingen o.a. de verschillende soorten van Sterremos (*Mnium*) en de gewone altijd groene Eikvaren. Die schrompelen al ineen, wanneer de temperatuur slechts even beneden het vriespunt daalt.

Wanneer we dan wandelen door bosch en duin, zien we die varens en mossen op sommige plaatsen nog frisch en groen, elders vaal en verfrommeld. Het is niet altijd even makkelijk na te gaan, waaraan die plaatselijke mildheid dan te danken is; soms de ligging op een zuidhelling, dan weer een dek van dennen en sparren met dichte omgeving van struikgewas, een andermaal de aanwezigheid van bronnen of, minder poëtisch uitgedrukt, uitsijpelend water, of ook wel een „broeierige” ondergrond. Bovendien kunnen we doorgaans ervaren, dat in steden en dorpen of zelfs bij alleenstaande huizen de winter minder streng is dan op het vlakke land.

Hoe goed zijn de vogels van dit alles op de hoogte. Hoe gaarne overwinteren ze bij huis en hof. Wanneer ik in den stillen tijd, dat zijn de enkele weken, die liggen tusschen het einde van den najaarstrek en het begin van den voorjaarstrek, een mooi dicht berkenbosch in de duinen bezoek, met dichten ondergroei van struikgewas, met diepe humusaarde, dan vind ik daar wel vogels, misschien een paar merels, een winterkoning of roodborst, soms een troepje meezen, doch meestal is het er tamelijk stil. Bij het huis echter toeven zooveel roodborstjes en merels, dat ze onder elkaar aan het vechten raken, winterkoning ontbreekt nooit, heggemus evenmin en ik verdenk veel meezen ervan, dat ze zich niet meer aansluiten aan de traditioneele meezenoptochten, maar doodleuk en dan dikwijls zelfs gepaard blijvend, hun tenten opslaan op een tamelijk klein erf.

Ongetwijfeld verwarmen onze huizen hun omgeving en altijd geven ze beschutting tegen den wind. De grond van onze tuinen is in den regel rijk aan voedsel, herbergt ook in den winter een menigte van klein gedierte. Niet voor niets komt de roodborst zingend nader, wanneer ik op enkele lauwe regenachtige dagen in December of Januari nog een paar planten verzet of wat blad opzij hark, om te kijken of de Winteraconietjes al boven den grond komen. Nu moet ik erkennen, dat ik een handje help, door snoeisel en wedsel tusschen de struiken weg te moffelen en daar te laten vergaan (à la Bärenthor). Veel onkruid laat ik staan en wat is het dan aardig, om in den winter sijzen en meesjes en vinken bezig te zien met de zaden te pikken uit de vruchten van de Teunisbloemen, uit de stekelige kelken van de hennepnetel of, wat soms voor hen niet zonder gevaar is, de hakige vruchthoofdjes van de klissen uiteen te hakken.

De groote, rommelige, niet al te zindelijke boerderijen van vroeger leverden aan tal van vogels een heerlijk winterverblijf. Dat is nu gaandeweg wel anders geworden en het wordt er stellig ook niet beter op, nu we de wallen en heggen zien verdwijnen, om plaats te maken voor betonnen paaltjes en prikkeldraad. Een zeer gerechtvaardigde afkeer van muizen en ratten maakt, dat men zorgvuldiger omgaat met eenden- en kippenvoer en keukenafval, maar daar worden ook de vogels de dupe van, al zijn het in de eerste plaats dan ook maar musschen en spreeuwen.

Hiermee komen we vanzelf op het chapiter van de wintervoeding voor vogels. Ieder jaar bereiken ons daarover tal van vragen. Deze vorm van vogelbescherming is even aangenaam voor de vogels als voor de milde gevers. Men behoeft niet bang te zijn, dat de vogels er door worden „bedorven” en dat ze hun „taak” van insectenbestrijders zouden verwaarloozen. Let er eens op, of ze bij zacht weer even druk op

het voer komen als bij vorst, sneeuw en ijzel. Ge zult ontdekken, dat ze dan wel degelijk aan hun „taak” werken. Misschien plegen enkelen wel eens verzuim, wanneer ge veel te veel pinda's te hunner beschikking hebt gesteld. Denk er vooral aan, om geen zout voedsel te geven. Roggebrood schijnt ook af te keuren, het gaat, lang aan vocht blootgesteld, licht gisten. Wanneer ge ratten, muizen en veel musschen niet van het voedsel wilt laten profiteeren dan moet ge natuurlijk een voedseltafeltje gebruiken. Behalve pinda's, kokosnoot, okkernoot, hazelnoot moet men ook zonnepitten, hennepzaad, maanzaad en vogeltjeszaad geven, zoo wit als zwart. Het is goed, die zaden te kneuzen, zelfs fijn te maken ter wille van roodborst, winterkoning, heggemus. Voor deze vogels is het toch wel goed, om voedsel op den grond te geven. Ze krijgen dat bij mij onder een dicht blauwsparetje en als ik last had van ratten, dan zou ik zorgen, dat er 's nachts niets op de grond-voederplaats bleef liggen.

Alleen moet je dan zorgen, dat er 's morgens vóór zonsopgang weer nieuw voedsel ligt, maar dat is in den winter nu juist niet zoo'n heksenwerk. Wat moeten die vogels 's morgens een honger hebben na den langen winternacht. Ik vond ergens de bewering dat een koolmees niet langer dan 18 uren zonder eten kan, dus dat is voor hem in de donkere dagen om Kerstmis dan juist op het nippertje.

Prachtig wintervoer zijn de vetballen. Haenel geeft het volgende recept: Neem 1400 gr. rundervet, smelt dat op een zacht vuur en breng er in (goed doorroeren) 300 g. hennepzaad, 400 g. gebroken hennepzaad, 100 g. maanzaad, 50 g. wit vogeltjeszaad, 50 g. gedroogde vlierbessen, 50 g. zonnepitten en 50 g. miereneieren. In plaats van die vlierbessen kunnen we ook kleine krenten nemen. Varkensvet mag het niet zijn, dat wordt in de zon al zacht. De gesmolten massa kan men uitgieten in verschillende vormen, ook wel in beschuttende omhulsels b.v. een papieren cilinder waarin een opening gesneden wordt. Hier heeft de vindingrijkheid vrij veld. Haenel raadt aan, om voor de goudhaantjes oude dennekegels een paar maal in de gesmolten massa te dompelen en ze dan in de sparren op te hangen.

Niet genoeg kan ik er op aandringen, dat het verschaffen van drink- en badwater minstens even noodig is als het geven van voedsel. Bij vorst vereischt dat dubbele zorg. De vogels hebben dat water alweer het liefst bij zonsopgang en bij zonsondergang; verder op alle tijden van den dag.

's Nachts gaan ze slapen in de dichte coniferen, hulsten, rhododendrons, laurierkersen, riet, klimop, schelven en schuurtjes en natuurlijk heel graag in nestkastjes. Daarom moeten we bij het begin van den winter de nestkastjes goed schoon maken en nog eens nagaan, of ze wel gunstig hangen: niet op het Z.W. en altijd een beetje voorover. Ge kunt er wat droog gras in brengen. Soms nemen ze een heel kluchtige slaapplek. Heb ik u wel eens verteld van de boomkruipertjes in het Vondelpark, die, een half dozijn bij elkaar, geregeld gingen slapen in een deuk in een iepenstam, een meter of zes boven den grond? Het was geen holte, maar gewoonweg een deuk met de schors heelemaal gaaf. De boomkruipertjes zaten daar op een klusje bij elkan- der en daar hun rug ook min of meer schorskleurig is leken zij niet anders dan een opvulling van die deuk. De boom staat stadwaarts van het Melkhuis. Avond aan

avond ging ik kijken, om te zien, hoe die boomkruipers kwamen aanvliegen en dan langs den stam omhoog kuierden naar hun slaapplek.

Het is een van de vele genoegens van den winter, dat we dan zoo gemakkelijk in de uren om zonsopgang en zonsondergang buiten kunnen zijn. Dan gebeuren de aardigste dingen en dan is het landschap op zijn mooist. Vooral in den avond.

JAC. P. THIJSSSE.

❧ ❧ ❧

DE CHINEESCHE WOLHANDKRAB

BIJ GORINCHEM.

Steeds verder schrijdt de opmarsch van deze vreemdelinge voort. Volgens de mededeelingen van Jippes en Kamps in het „Tijdschrift der Nederlandsche Dierkundige Vereeniging” dl. III, afl. 2, zijn er in Groningen en Friesland in 1931 van Juni tot begin September 18 vindplaatsen bekend geworden. Maar ook in andere provincies is het dier reeds waargenomen. Zoo meldt Redeke in de Juni-afl. 2 van „De Levende Natuur”, vindplaatsen in

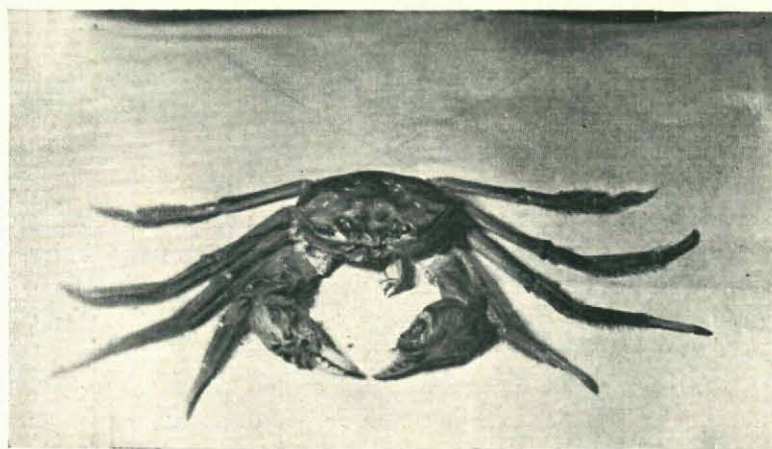

Fig. 1. De Chineesche wolhandkrab, het exemplaar van de eerste vindplaats. De beharing der scharen en de daarin voorkomende tandjes zijn duidelijk zichtbaar (op $\pm \frac{3}{4}$ van de ware grootte).

Noord- en Zuid-Holland. Voor de laatstgenoemde provincie drie en wel: Oct. 1931, Brielsche Maas; Nov. 1931, Reeuwijksche plassen bij Gouda en 11 Dec. 1931, Droogdokhaven te Rotterdam. Van Noord-Holland worden twee vindplaatsen genoemd: Feb. 1932, Zuidwal bij het Nieuwediep (Heldersche Courant 6.2.'32) en Mrt. 1932, Kinselmeer (ten Noorden van het IJ aan de Zuiderzee).

Voor Zuid-Holland zien wij dus, dat de wolhandkrabben steeds meer het binnenland intrekken; en zoo is het niet te verwonderen, dat de dieren nu ook waargenomen zijn in Gorinchem en omgeving. Eenige nieuwe vindplaatsen kunnen aan